

Kugler József 1955. augusztus 18-án született Békéscsabán. Édesanyja felvidékről Mezőberénybe kitelepített magyar, édesapja Mezőberényben lakó német (azaz sváb) volt. Általános és középiskolai tanulmányait Mezőberényben végezte, majd az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán szerzett 1979-ben történelem-földrajz szakon tanári diplomát.

1979-1986-ig Békés városában, a gimnáziumban tanított, majd az MTA Regionális Kutató Központ Alföldi Tudományos Intézete tudományos kutatója lett.

1995-ben doktori vizsgát tett, majd 1997-ben Phd doktori címet szerzett az ELTE-n.

Tudományos kutató munkája mellett - mint Mezőberény köztisztviselője - 1994. óta folyamatosan a Helyi Választási Bizottság választott elnöke volt 2014-ig.

Kugler József talán szülői, családi indíttatásánál fogva választotta életpályáját, tudományos kutatásai központi témájának a magyarországi, elsősorban a délkelet -alföldi, ezen belül is Békés megyei kisebbségek XIX-XX. századi történetét, a felvidéki magyarság történetét és migrációját, valamint a határmenti kapcsolatok sajátosságainak feldolgozását.

Munkája mellett feltárhatta a sok nemzetiség lakta Békés megye 2. világháború utáni történelmének nemzetiségi migrációját, a 2000-ben kiadott tanulmánykötetében a "Lakosságcsere a Dél-Alföldön" címmel, összegezve a szlovák-magyar lakosságcsere történetét.

A kötet megjelenése után, több tudományos konferencia előadójaként, de a megye néhány településén az egyszerű emberek előtt is ismertette kutatása eredményeit.

A teljesség igénye nélkül felsorolhatók a következő munkái, ahol önállóan, vagy kutató társaival együtt igyekezett Békés megye múltja feltárásával egyidejűleg olyan irányt megmutatni, ami ennek a térségnek a felemelkedését célozta meg:

1987: Az 1941. évi népszámlálás szlovák anyanyelvi és nemzetiségi adatai.

1991: Adatok és tények a magyar–csehszlovák lakosságcsereéről.

1996: A csehszlovák–magyar lakosságcsere lebonyolítása Békés és Csanád megyében, Hányan készültek elhagyni berényi szülőföldjüket?

A hontalanság évei

2000: Előszó a 2000. évi kiadáshoz. In: Mezőberény monográfiája.

2002: Őrizzük-e még nemzetiségi gyökereiket, szüleinktől, nagyszüleinktől átörökített felekezeti kötődésünket. (A 2001. évi népszámlálás mezőberényi nemzetiségi és vallási vonatkozásai.) – Mezőberényi Hírmondó, 2002. december 3–4. p.

2014-ben kiadás előtt álló munkája: Berényiek voltak, berényiek lettek – a 2 világháború utáni népességmozgások németek kitelepítése és a magyar csehszlovák lakosságcsere – emlékezete az érintettek körében

Kugler József aktív részese volt az MTA Regionális Kutató Központ Alföldi Tudományos Intézete által elvállalt kutatási programoknak.

Közreműködött Békéscsaba megyei jogú város környezetvédelmi programja elkészítésében (2002), de említhetjük Mezőberény integrált városfejlesztési stratégiája elkészítését is (2010).

A kutató és publikációs munkát betegsége okozta erőteljes akadályoztatása ellenére folytatja, 2014-ben kiadás előtt álló munkája "Berényiek voltak, berényiek lettek" – a 2 világháború utáni népességmozgások németek kitelepítése és a magyar csehszlovák lakosságcsere – emlékezete az érintettek körében.

Munkásságának fontos része Gúta és Mezőberény kapcsolatának ápolása, a két település közös múltjának feltárása, az együttélés fontossága, a nemzetiségek megbékélése volt. Ugyan ez jellemzi a mezőberényi németek történetének kutatásában is.

Az MTA keretében végzett kutatásai, tanulmányai, mindig Békés megye kilábalásának irányába mutattak, felmutatva azokat a lehetőségeket is, melyek a határon átnyúló környezet és gazdaság lehetőségeiben fellelhetők, vagy kihasználhatók az itt élők számára.

Kugler József közéleti emberként elsősorban Mezőberényben volt alakítója települése életének, az önkormányzati választások során választási bizottsági elnökként igen nagy tiszteletet és megbecsülést vívott ki magának. Számos közéleti szereplést vállalt, főként a szlovák-magyar lakosságcsere megismertetésére, valamint a mezőberényi németek kitelepítésével, a „málenkij robot”-tal kapcsolatos kutatások támogatásával. Segítsége nélkül ma nem lenne a város főterén a mezőberényi német kitelepítettek emlékműve, de a mezőberényi római katolikus templom falán sem lenne emléktábla a Felvidékről ide telepítettek emlékére.

Kugler József születése óta Mezőberényben él, tudását és emberi kvalitásait munkába állása óta szülőföldje értékeinek, történelmének és a jövő feltárásának lehetőségei kutatásának szenteli.

A tudásával és emberi kvalitásaival, Mezőberény értékeinek, történelmének és a jövő feltárásának lehetőségei kutatásában elért eredményei és a városhoz való kötődése alapján Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete a város lakóinak tisztelete és nagyrabecsülése kifejezéséeként, elismerésként 2014. évben „Mezőberényért,, kitüntető címet adományoz Dr Kugler Józsefnek.